

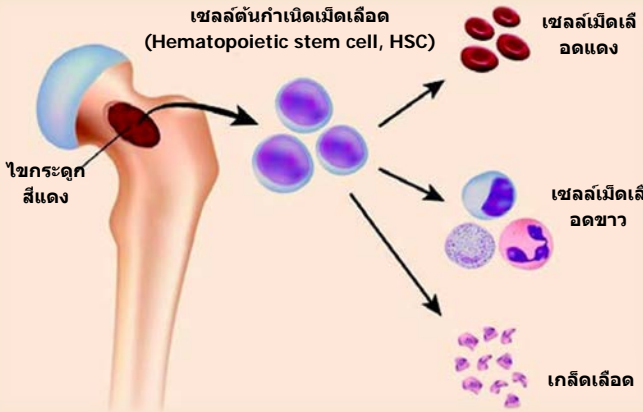
ทำความเข้าใจ Myeloma Thai

Myeloma คืออะไร

Myeloma หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มัลติเพิล myeloma (multiple myeloma) คือโรคมะเร็งทางโลหิตวิทยาชนิดหนึ่งที่เกิดจากความผิดปกติของพลาสมาเซลล์ ซึ่งโดยปกติจะพบในไขกระดูก

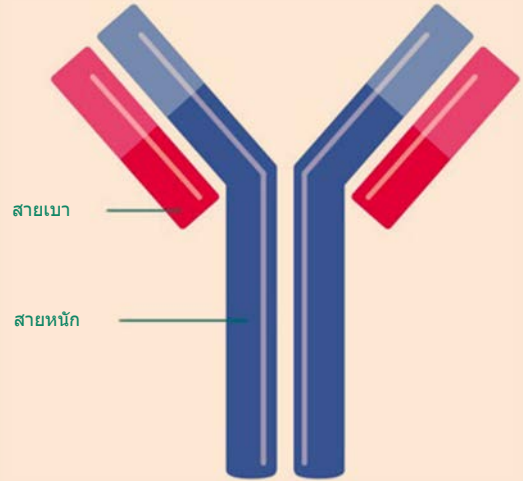
ไขกระดูกเป็นเนื้อเยื่อที่มีลักษณะเป็นรูพรุนคล้ายฟองน้ำ ซึ่งพบในบริเวณตรงกลางของกระดูกขนาดใหญ่ในร่างกาย (ดูรูปที่ 1) นอกจากนี้จะเป็นที่อยู่ของพลาสมาเซลล์แล้ว ไขกระดูกยังเป็นศูนย์กลางของการผลิตเซลล์เม็ดเลือด (เซลล์เม็ดเลือดแดง เซลล์เม็ดเลือดขาว และเกล็ดเลือด) อีกด้วย

รูปที่ 1. ไขกระดูกสร้างเซลล์เม็ดเลือดแดง เซลล์เม็ดเลือดขาว และเกล็ดเลือด

พลาสมาเซลล์เป็นส่วนหนึ่งของระบบภูมิคุ้มกันของเรา และผลิตแอนติบอดีชนิดต่าง ๆ (เรียกอีกอย่างว่าอิมมูโนโกลบูลิน) เพื่อช่วยต่อสู้กับการติดเชื้อ ใน myeloma นั้น พลาสมาเซลล์ที่เป็นมะเร็งจะผลิตอิมมูโนโกลบูลินเพียงชนิดเดียว ซึ่งเรียกว่าไมโนโคลนอล (เอ็ม) โปรตีน หรือพาราโปรตีน (paraprotein) เรามักจะวินิจฉัยและเฝ้าติดตาม myeloma ด้วยการตรวจวัดปริมาณพาราโปรตีนในเลือด

อิมมูโนโกลบูลินแต่ละชนิดประกอบด้วยโครงสร้างเฉพาะ ซึ่งมีสายหนักสองสายและสายเบาสองสาย (ดูรูปที่ 2)

รูปที่ 2. อิมมูโนโกลบูลิน

มีสายหนักที่เป็นไปได้ห้าชนิด ซึ่งระบุด้วยตัวอักษร จี, เอ, ดี, อี และ เอ็ม

มีสายเบาที่เป็นไปได้สองชนิด ซึ่งระบุด้วยตัวอักษรกรีก แคปป์ (K) และแลมบ์ดา (λ)

ชนิดและชนิดย่อยของ myeloma จะขึ้นอยู่กับชนิดของพาราโปรตีนที่เซลล์ myeloma ผลิตขึ้น เช่น myeloma ชนิด ไอจีจี แคปป์ (IgG Kappa) หรือ ไอจีจี แลมบ์ดา (IgG Lambda) ในบางกรณี เซลล์มะเร็งจะผลิตเฉพาะสายเบาที่ผิดปกติเท่านั้น ซึ่งเรียกว่า myeloma ชนิดสายเบา (light chain myeloma) ในบางกรณีซึ่งพบได้น้อยมาก จะวัดปริมาณพาราโปรตีนได้น้อยมากหรือไม่มีเลย เราเรียกมะเร็งชนิดนี้ว่า myeloma ชนิดไม่มีการหลั่งอิมมูโนโกลบูลิน (non-secretory myeloma)

Myeloma มักถูกอธิบายว่าเป็นโรคที่มีลักษณะเฉพาะอย่างมากในผู้ป่วยแต่ละราย ทั้งในแง่ของอาการที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วย และวิธีการตอบสนองต่อการรักษา ซึ่งทั้งหมดนี้อาจแตกต่างกันอย่างมากในผู้ป่วยแต่ละราย สาเหตุส่วนหนึ่งของความแตกต่างเหล่านี้เป็นผลมาจากการที่ myeloma มีชนิดและชนิดย่อยที่ต่างกัน

ในผู้ป่วยบางราย เซลล์ myeloma อาจสะสมอยู่ในกระดูกหรือเนื้อเยื่อ จนก่อตัวกลายเป็นพลาสมาไซโตมา (plasmacytoma) พลาสมาไซโตมาสามารถเกิดขึ้นร่วมกับลักษณะอื่น ๆ ของ myeloma หรือเกิดขึ้นแบบเดี่ยว ๆ ซึ่งเรียกว่า พลาสมาไซโตมาที่เกิดขึ้นเฉพาะที่เพียงจุดเดียว (solitary plasmacytoma)

อาการของ myeloma มีอะไรบ้าง

Myeloma มีอาการแสดงและอาการหลายอย่าง อาการเหล่านี้มักถูกเข้าใจผิดว่าเป็นโรคอื่นสักระยะหนึ่งก่อนที่จะทำการวินิจฉัย อาการแสดงและอาการบางอย่างของ myeloma ที่พบบ่อย ได้แก่:

- อาการปวดเนื่องจากกระดูกหัก
- การติดเชื้อแบบเป็น ๆ หาย ๆ
- เซลล์เม็ดเลือดแดงต่ำ (โลหิตจาง)
- ภาวะอ่อนเพลียเรื้อรัง
- ระดับแคลเซียมในเลือดสูงขึ้น
- การทำงานของไตลดลง
- การรับรู้ความรู้สึกที่เปลี่ยนไป (ภาวะปลายประสาทอักเสบ)

วิธีการวินิจฉัยและเฝ้าติดตาม myeloma

การตรวจเลือดและปัสสาวะ

จะมีการตรวจหาและเฝ้าติดตามพาราโปรตีนด้วยการตรวจเลือดและปัสสาวะ ระดับของพาราโปรตีนที่ลดลงเป็นตัวบ่งชี้ว่า myeloma กำลังดอบบสนองต่อการรักษา นอกจากนี้ แพทย์ของท่านจะดำเนินการตรวจนับเม็ดเลือดแบบสมบูรณ์ (ซีโมโกลบิน เซลล์เม็ดเลือดขาว และเกล็ดเลือด) การทำงานของไต และอิเล็กโทรไลต์ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้แน่ใจว่าพาราโปรตีนหรือผลข้างเคียงของการรักษาไม่ก่อให้เกิดความไม่สมดุลในส่วนอื่นของร่างกาย

การเจาะไขกระดูกและการตัดชิ้นเนื้อจากไขกระดูก

เนื่องจากเซลล์ myeloma อยู่ในไขกระดูก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องตรวจสอบไขกระดูกเพื่อยืนยันการวินิจฉัย myeloma นอกจากนี้ ยังใช้เพื่อยืนยันเมื่อ myeloma กลับเป็นซ้ำ และจำเป็นต้องทำการรักษาครั้งใหม่ หัตถการนี้เป็นการใช้เข็มเสียบเข้าไปในกระดูกเชิงกรานภายใต้การระงับ

ความรู้สึกเฉพาะที่ และนำตัวอย่างไขกระดูกออกมา ซึ่งจะนำไปตรวจด้วยกล้องจุลทรรศน์ เพื่อตรวจวัดอัตราร้อยละของเซลล์ myeloma และตรวจหาการกลายพันธุ์ของยีน จากนั้น ข้อมูลนี้จะถูกนำไปใช้เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการรักษา

การตรวจสแกน

เซลล์ myeloma สามารถสะสมอยู่ในกระดูก (พลาสมาไซโตมา) ซึ่งทำให้เกิดอาการปวดกระดูกและกระดูกหัก ในผู้ป่วยบางราย พลาสมาไซโตมาสามารถเกิดขึ้นนอกกระดูก โดยพบในอวัยวะต่าง ๆ หรือบริเวณเนื้อเยื่ออ่อนอื่น ๆ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องใช้เทคนิคการตรวจสแกนแบบต่าง ๆ เช่น การเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ (ซีทีสแกน) หรือการสร้างภาพด้วยการใช้สนามแม่เหล็ก (เอ็มอาร์ไอ) เพื่อตรวจหาบริเวณใด ๆ ที่เกิดพลาสมาไซโตมาในการวินิจฉัยโรค และในเวลาอื่น ๆ ระหว่างการดำเนินโรค เมื่อจำเป็น

วิธีการรักษา myeloma

แม้ว่าปัจจุบันนี้ยังไม่มียวิธีการรักษา myeloma ให้หายขาด แต่มีทางเลือกในการรักษาจำนวนมากเพื่อควบคุมโรค แผนการรักษา มักจะใช้ยาหลายชนิดร่วมกัน ซึ่งออกแบบมาเพื่อให้เกิดการตอบสนองสูงสุด แผนการรักษาเหล่านี้ ได้แก่:

- การบำบัดรักษาด้วยการให้ยาแบบมุ่งเป้าไปที่เซลล์ myeloma โดยเฉพาะ
- ยาเคมีบำบัด และ
- ยาสเต็มเซลล์

ยาเหล่านี้สามารถให้ทางหลอดเลือดดำ

(การให้ยาทางหลอดเลือดดำ) ทางใต้ผิวหนัง (การฉีดยาเข้าชั้นใต้ผิวหนัง) หรือรับประทานในรูปของยาเม็ด ในผู้ป่วยบางราย สามารถใช้วิธีปลูกถ่ายเซลล์ต้นกำเนิดโดยใช้เซลล์ต้นกำเนิดของตัวเอง หรือการบำบัดรักษาด้วยทีเซลล์ที่มีตัวรับแบบไคเมอริก (Chimeric Antigen Receptor [CAR] T-cell) ในการรักษา myeloma. นอกจากนี้ อาจมีการนำเสนอการวิจัยทางคลินิกเป็นทางเลือกในการรักษา โปรดปรึกษาแพทย์ของท่านเกี่ยวกับทางเลือกในการรักษาที่ดีที่สุดสำหรับท่าน

การวินิจฉัย myeloma อาจทำให้เกิดความสับสนและความกังวลได้ Myeloma Australia

พร้อมให้ความช่วยเหลือแก่ท่าน

ท่านสามารถพูดคุยกับเจ้าหน้าที่พยาบาลของฝ่ายให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับ myeloma ผ่านลาม โดยใช้บริการสายให้คำปรึกษาเกี่ยวกับ MYELOMA ทางโทรศัพท์ผ่านหมายเลข 1800 693 566 หากต้องการนัดหมายเวลาในการโทร โปรดโทรมาที่หมายเลข 1800 693 566 หรือส่งอีเมลมาที่ nurses@myeloma.org.au

ข้อมูลในเอกสารสรุปข้อมูลสำคัญฉบับนี้ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อแทนที่การดูแลรักษาทางการแพทย์ หรือคำแนะนำของแพทย์ ควรปรึกษาแพทย์เกี่ยวกับการวินิจฉัยและการรักษาเสมอ

เอกสารอ้างอิง: Myeloma Australia (2022) What is myeloma. ดูข้อมูลได้ที่: <https://myeloma.org.au/what-is-myeloma/> (เข้าถึงเมื่อ 08/02/2566) สนับสนุนโดยบริษัท Pfizer Australia Pty Ltd. ชิดนีย์, ออสเตรเลีย www.pfizer.com.au. PP-UNP-AUS-0290 04/23